

BANĜON...

PĀHAYAGĀNG TAGAPAMATNUGOT NĜ "KALIPUNAN NĜ MĜA KAPISANAN SA RIZAL"
ILINALATHALA TUWING KALAHATIA'T KATAPUSĀN NG BUWAN.

Tagapamahala, G. CELESTINO CHAVES.

Punong-manunulat, G. ISMAEL A. AMADO.

Tagapanĝasiwa, G. JERÓNIMO DE LOS ANGELES.

I TAON.

PASIG, RIZAL, IKA 15 NĜ ABRIL NĜ 1909.

BILANG 5.

Ang mĝa punong-bayan natin

Nálalapit na naman ang hálalan, at sa bayan-baya'y nagkislót-kislót na ang mĝa ginoong nagnanasang mangĝapahalal sa ganito ó sa ganoong tungkulin. Diyan makikitang halos páti niyóng walang kamalakmalák sa palakad nĝ pamahalaang ito, na di man lamang nakatatantokung ilan ang kagawad nĝ pámunuang lalawigan at kung ano-ano ang tungkulin nĝ Consejo Municipal sa isang bayan, ay nagsusumakit sa pakikiusap sa mĝa elector upang tapunan siya nĝ boto sa dáratang na Nobyembre.

Dapat kalugdán sa mĝa táong ito ang magandang hanĝad nilang makapaglingkod sa bayan, na ang munti nilang kaya'y pakinabangán nĝ mĝa kapwa; nĝuni't ang lalong nagpapapanibulos sa kanilang pita'y ang paniwalang wala namang gaano (!) ang gawáing tinutupad nĝ isang puno, na pawang natutunghán sa Código Municipal, at ang pagkakáwikaang kung naroroon na'y bahala nĝ sumunod sa mĝa turo't pahiwatig nĝ mĝa naka-kaunawa, bahala nang sumang-ayon sa mamagalingin nĝ karamihang kasama, at di man lamang iniisip kung ang kalagayan nila'y makapupuspós nĝ kapurihan ó hindi sa pámunuang bayang ninanasang káluklukan. Salamat na lamang at ang mĝa ganito'y di siyang laging nagwawagi sa hálalan, palibhasa ang baya'y nakatatalós nĝ kanyang kinakailangán at nĝ hindi

kinakailangán, at sa mĝa ganoong tao'y walang iniuukol kundi ang banayad na nĝiti nĝ pagwawalang bahala.

Kaugalian na sa ating mĝa puno ang magpasunod at gumawa nĝ kung anó na lamang ang nababasa sa Código Municipal at sa iba pang mĝa utos na nahihingil sa pangangasiwa nĝ munisipyo; sa ganang kanila'y sukat na ito upang máturang nakatupad sa tungkol na pagkapuno, at di sila nararapat na gumawa ó hingang gumawa pa nĝ higit sa roon. Nĝuni't sa ganang amin, ang tagubilin nĝ mĝa naturang batás ay siyang pinakamuuti nĝ sa kanila'y hinihiling nĝ Utos na ganapin sa nasasakop, kaya't may paniwala kaming hindi lamang iyon ang nauukol na pagsikapan nilang isagawa sa mabigat na pasaning sa kanila'y naatang.

Hindi sukat, sa mabuti at tunay na puno, ang makapagpairal nĝ mĝa buwis, ang makapagpanatili nĝ kapayapaan sa boong nasasakop, ang makapag-atang nĝ mĝa multa dahil sa pagkukulang sa mĝa ordenanza, at iba pang ganangitong mĝa tagubilin nĝ kautusan; kinakailangán din namang mangagsumakit sa ikalalago nĝ mĝa pagkabuhay sa loob nĝ munisipyo, sa ikabalang nĝ iba't ibang mĝa kayamanang angkin nĝ kanikanilang pook, sa ikabubuhay nĝ pagsasaka, ikálulusog nĝ mĝa industria't ikasusulong nĝ pangangalakal, at sa madaling sabi, sa ikaginhawa nĝ mĝa mamamayang pina-

mamahalaan nila. Ang puno'y di isang hamak na upahan lamang, di isang abáng kawaning papasok at lalabás sa kagawaran sa m̄ga oras na takdá, at gagawa n̄g kung anó na lamang ang sa kanya'y iniutos; kinakailanġan sa puno ang matutong magbalak n̄g m̄ga bagay na ikagagaling n̄g pamumuhay sa bayan, na siyang batis n̄g kayamanan n̄g tesoro municipal.

Sa maraming bayan dito'y nananatiling di napapakinabangan ang madláng kayamanang hanga n̄gayo'y nangakukubli pa. Bawa't munisipyo nati'y may kanikanyang pagkabuhay na sapát na makapagpaginhawa sa bayan kung pag-uukulan n̄g karapatdapat na pagsusumakit, at labis na makalunas sa karalitaang idinaraing n̄gayon n̄g lahat. Nais naming ang m̄ga magpipitang lumabas na puno sa hinaharap na hálalan ay magtaglay n̄g maalab na adhikang mapabalong ang m̄ga kayamanang iyan, adhikang ipanunumpa nila sa sariling budhi at di wiwikain n̄g bibig sa harap n̄g karamihang táong makikinig sa kanilang pananalumpati, pagka't ang m̄ga mamamaya'y dagí na sa ganyang m̄ga pangangalandakan at pangangakong hindi natutupad.

Ang lahat n̄g aming naisaysay sa itaas ay iniukol din naman sa m̄ga punong lalawigan, na ano pa't huag silang mangagkasiya sa pag-uusig lamang sa m̄ga kalikuang nagagawa n̄g m̄ga punong-bayan, sa pagpapairal nang m̄ga buwis na idinaraing n̄g m̄ga tao at pagdakip n̄g m̄ga magnanakaw, kundi pautanġan din naman nila n̄g karapatdapat na pagsusumakit ang m̄ga bagay na igiginhawa n̄g m̄ga nasasakop. Karaniwang mapuna na ang m̄ga pamunuang baya'y sumusunod sa halimbawang ipinamamalas n̄g pamunuang lalawigan, kaya't kung itoy natutulog, sila nama'y naghihilik. Magpauna sa paggawa n̄g mainam na bagay, at ang m̄ga munisipyo'y mangag-uunahan naman sa pagkuhang uliran, sa pakikibagay sa lakad n̄g m̄ga sumasaitaas. Kung saan ang tumpá n̄g ulo'y doon din ang tunġo n̄g buntot.

At sa m̄ga mangliligaw sa mataas na

kapangyarihan sa lalawigan ito'y ninanais din naming maging tika n̄g kanilang loob ang pagpapakasikap sa ikalulusog n̄g m̄ga pagkabuhay dito na hanga n̄gayo'y nakukubli't di napapakinabanganġang lubos.

La marcha de Mr. Kaminer.

El actual tesorero provincial de Rizal, Mr. W. O. Kaminer, es uno de los pocos americanos que ha merecido simpatías en esta provincia, no porque se haya esforzado en conquistarlas ó que haya demostrado extraordinario dón de gentes, puesto que es una persona de poco hablar y que parece huir del trato de sus semejantes. Su popularidad débese más bien á que no es de los petulantes, con tonos de superioridad de raza como suelen ser muchos de sus paisanos. Se han circunscrito sus actos á cumplir estrictamente sus deberes como tesorero provincial, sin apasionamientos, y con imparcialidad, obrando siempre de buena fé, y esto ha satisfecho á la provincia. Aunque esto era lo que de él tenía derecho la provincia á esperar, queremos manifestar aquí las simpatías que de nosotros ha merecido.

Ahora que Mr. Kaminer vá á marcharse á los Estados Unidos en uno de los días de este mes, en uso de licencia, con su distinguida señora, nosotros deseamos que la pareja se lleve feliz viaje y el recuerdo de que á los buenos americanos se les quiere aquí en Filipinas.

Intencion criminal

El seis del actual entre nueve y diez de la noche, penetró en la casa de Juana Reynoso en el barrio de Maybunga, Pasig, la mujer llamada Juana Santos con intención de robar, y no habiendo conseguido su deseo, agredió á la Reynoso con un hierro en la cabeza que la produjo una herida de pronóstico reservado.

La Juana Santos se dice que es vecina del barrio de Bambang y actualmente se encuentra detenida á disposición del Juzgado.

Sunog

Niyong miércoles, ika 7 n̄g kasalukuyan, at n̄g mag-iika pito n̄g gabi'y nagkasunog sa nayon n̄g Santulan n̄g bayang ito. Limang bahay ang natupok at isang bangáng may lamáng m̄ga dalawangpung kabang palay.

Ayon sa ginawang pag-uusig ay napagtalastas na ang apoy ay nagmula sa tindahan ni Vicente Carlos, na hindi maalaman ang naging sanhi.

May m̄ga sanglibo't walong daang piso ang halaga n̄g m̄ga nasunog.

Salamat at wala namang táong nasaktán.